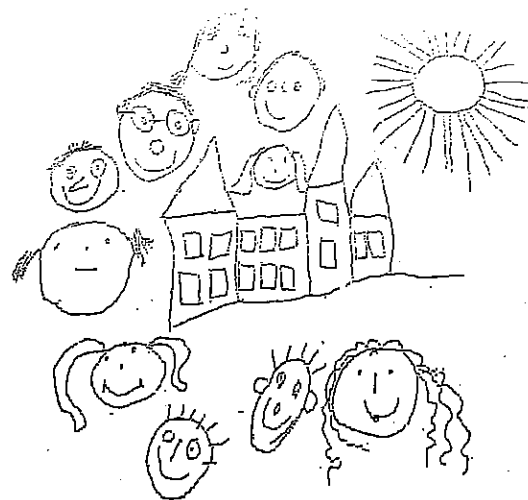

PASACINA

Nr. 109 2013.gada oktobrī

CENA: DIVI PALDIES

www.pasacina.beverina.lv

„PASACIŅAS” ĪSZIŅAS ☀☀

✓ *Dindaru, dandaru, ozoliņi,
Visi tavi zariņi zīlīšu pilni...*

Noslēgusies šī rudens pirmā akcija „Vācam ozolzīles!”, kas no zīlīšu lasītājiem prasīja ne mazums pacietības un izturības.

Esam savākuši **1523kg zīļu!** Pavisam drīz zīlītes pārtaps naudiņā, kuru katras grupiņas kolektīvs pēc nopelniem saņems Latvijas dzimšanas dienai veltītajā pasākumā.

✓ *10.oktobrī Pasacēnu balsis pieskandināja Mūrmuižas parku kurā notika tradicionālais rudens kroša skrējiens čaukstošajās lapās.*

Es un Tu - kopā rudenī! – ar tādu moto kopā apskatījām parku, kokus no attāluma un pavisam tuvu stumbram uz augšu. Cik gan dažādi ir koki! Vienam - stipri zari ar daudz maziem zariņiem un kuplu lapotni, citam - mazi, zariņi un lapas pa pusei jau norāvis rudens vējš, kāds cits - jau pliks un cauri zariem redzama zila debess.

Violetās kreppapīra lentas, apsietas apkārt koku stumbriem, izcēlās rudenīgajā parkā un rādīja bērniem ceļu, kur jāskrien. Tās palīdzēja noteikt vēja virzienu un ar vēja dzirnaviņām „noķert vēju” gan ejot, gan skrienot.

✍ *Anitas teksts un foto*

„PASACIŅAS” ĪSZIŅAS ☀☀

✓ *Mūrmuižas „Pasaciņa” – tā mūsu folkloras kopiņu pazīst Latvijas bērnu un jaunatnes folkloras kustībā „Pulkā eimu, pulkā teku” jau no 1989.gada. Šis mācību gads PEPT-iņam ir jubilejas – 30.gads.*

PEPT 30 gados ir izdziedātas un izdejošanas daudzas tēmas. Šī gada tēma ir NAUDA. Tā kā mūsu nauda LATS aiziet un nāk vietā cita nauda, tad folkloras kopām ir dota iespēja papētīt, kas nauda cilvēkam ir bijusi jau sirmā senatnē.

Gada lielākais pasākums – Nacionālais sarīkojums, notiks 2014.gada 17. un 18.maijā Jēkabpilī un Viesītē, bet pirms tam, 21.februārī pie sevis Mūrmuižā uzņemsim visas Tālās Gaujmalas folkloras kopas no Valmieras, Valkas un Ēveles Burtnieku novadā.

Folkloras kopas „Pasaciņa” nodarbībās iesim rotaļās, dziedāsim dziesmas un dejosim latvju dančus, mācīsimies saposties un valkāt latviešu tautas tērpu.

✍ *Anita Golubovska, folkloras kopas vadītāja*

✓ *Septembrī Beverīnas novada pašvaldības iepirkumu komisija izsludināja iepirkumu „Pirmsskolas izglītības iestādes „Pasaciņa” jumta seguma nomaiņa”.*

Iepirkums ir beidzies un jau oktobra beigās iesākušies darbi, lai līdz šī gada beigām bērnudārziņš tiktu pie jauna un droša jumta aptuveni 50 tūkstošu latu vērtībā.

Plānotos darbus uzņemsies firma SIA „Metāla alianse”, kas specializējusies metāla velmējumu un jumtu segumu tirdzniecībā, celtniecībā - jumtu izbūvē, montāžā, kā arī metāla apstrādes pakalpojumu sniegšanā. Firma savu darbību teicami pierādījusi 10 savos pastāvēšanas gados.

Pavisam drīz tiks sākti darbi pie dakstiņu noņemšanas. Tiks nostiprinātas koka konstrukcijas, nomainīti bojātie elementi un klāts jauns jumta segums.

Cienījamie vecāki! Bērnudārziņā ikdiena tiks organizēta pēc visiem drošības noteikumiem. Esiet saprotoši un uzmanīgi arī jūs.

✍ *Ineta Zidere, iestādes vadītāja*

✓ Rudenī mūsu acīm paveras bagātīgais dabas košums un gaisā virno rudens smaržas. Šogad rudens bērtin piebēris ābeles pilnas ar āboliem. Ābolu laiku pilnībā var izjust staigājot pa ābeļdārzu, lasot grozos ābolus, apēdot kādu sulīgo gardumu un tāpēc mūsu grupas ikdienas pastaigu maršruts bieži ved uz „Kastaņu” mājām pie Toma un Edgara Omes Rasma. Tāda ir lauku bērnudārziņa bērnu priekšrocība - atrasties tuvu dabai un iegūt savu pieredzi iepazīstot apkārtējo pasauli pašam redzot, dzirdot, sataustot, izsmaržojot, izgaršojot.

Katra ciemošanās reize „Kastaņos” ir kā pārdomāta mācību stunda. Šoreiz mēs uzzinājām kā ābeles stāda, cik ilgs laiks paiet līdz ābeles zaros aizmetas āboli, par to ka ābelēm ir daudz un dažādas šķirnes – saldi, skābi, ēdami vasaras beigās, rudenī un saglabājami ziemai. Pārrunāts tika arī par ābolu derīgumu cilvēka uzturā. Rasma mūs uzaicināja uz sulu degustāciju. Salīdzinājām ābolu sulas un burkānu sulas krāsas, garšas, smaržas. Viss kas tiek baudīts svaigā gaisā un draugu pulkā, protams, ir daudz garšīgāks un pat pierastais ābols pēkšņi kļuvis sevišķi gards.

Kārtējā ciemošanās reize paskrien ātri. Promejot, Rasma dod mums līdzī „ceļa maizi” – ābolus, bumbierus un turpat „Kastaņos” augušās vīnogas.

Liels paldies „Kastaņu” mājas saimniecei par viesmīlību un dāsnumu!

Daces foto

Sindija: Ļoti patīk iet ciemos pie Rasmiņas. Viņa mūs cienāja ar āboliem, bumbieriem. Rasmiņa sulu spiedē izspieda ābolu un burkānu sulu. Man garšoja abas. Ļoti patika rožu dobe, kurā ziedēja dzeltenas, rozā un sarkanas rozes.

Kristiāns: Patīk iet pie Edžus Omes. Tur aug vīnogas ķekaros pie mājas jumta. Man garšo āboli, bumbieri un burkāni. Vislabāk man garšo pusskābie āboli.

Mārcis: Ļoti gribas pastaigā doties pie Rasmiņas. Patīk grauzt saldus burkānus. Garšoja burkānu sula, jo tā dod veselību.

Toms: Pie Rasmiņas man patīk viss. Tur izspieda arī burkānu sulu un bija garšīgi. Man labāk garšo saldie āboli un bumbieri

Garšīgi fakti par garšu

Jau kopš pirmā elpas vilciena ikviens no mums ir pakļauts dažādu sajūtu piedzīvošanai un tālākai pasaules uztverei par visu notiekošo. Zināšanas par pasauli bērns vispirms iegūst tieši caur sajūtām un uztveri, tāpēc, attīstot sajūtas, tiek veicināta arī uztveres attīstīšana.

Garša ir viena no sarežģītākajām un grūtāk izskaidrojamām maņām. Tās galvenais orgāns ir mēle un uz tās izvietotie garšas pumpuriņi. Parasti, runājot par garšu, piemin garšas kārpiņas, taču pirmos signālus par ēdienu uztver tieši šie sīpolveida garšas pumpuriņi, kas izvietoti iepriekš pieminētajās kārpiņās.

Uz mēles garšas veidošanās tikai sākas, jo katrs garšas pumpuriņš saistīts ar apmēram 50 nervu šķiedrām, kas sūta ziņu uz iegarenajās smadzenēs esošo garšas centru, pēc tam galvas smadzeņu garozas centri garšu atpazīst un nosaka, kas tā par garšu, vai mums tā patīk utt.

Garša kā jebkura sajūta ir individuāla un subjektīva. Tāpēc arī melone, grilēta vistiņa, siers vai jebkurš cits produkts katram no mums droši vien garšo nedaudz atšķirīgi. Cik atšķirīgas ir šīs garšas izjūtas – to noteikt ir gandrīz neiespējami, jo atzinuma veidošanā – vai kāds produkts garšo vai gluži otrādi negaršo – var teikt, piedalās visa mūsu dzīve: pieredze, atmiņa, temperaments, pašreizējā labsajūta, organisma fizioloģiskās īpatnības.

Izšķir četras pamatgaršas – saldu, skābu, sāļu un rūgtu. Cita ar citu kopā šīs garšas veido plašu buķeti – nav jau tā, ka ēdiens ir tikai salds vai skābs.

Saldās garšas uztvērēji jeb garšas pumpuriņi pārsvarā ir novietoti pašā mēles galiņā (tad tāpēc mums patīk medu un citus našķus laizīt ar mēles galu!). Skābās un sāļās garšas uztvērēji – mēles malās, bet rūgtās garšas receptori mēles saknē (skaidrs, kāpēc sašutums: “Fui, cik rūgts!” atskan labu brīdi pēc tam, kad kumoss jau viņāts pa muti.).

Garšas sajūtu ietekmē temperatūra, kādā ēdiens tiek baudīts, apgaismojums un ēdiena krāsa. Garša visgrūtāk ir uztverama ap nulle grādiem un tumsā, savukārt – jo krāsaināks ēdiens, jo apētielīgāks. Katrai garšai ir sava noteikta temperatūra, kurā tā uzplaukst visā krāšņumā. Salda garša visvieglāk sagaršojama ap 35 – 50 C grādiem, tāpat salda garšai lieliski piemīt silti saldie ēdieni.

Garšu var izkopt tāpat kā muzikālo dzirdi. Garšas sajūtām vislabvēlīgākais vecums ir apmēram no 20 līdz 50 gadiem.

Garšai ir ilgstoša atmiņa. Var teikt – katrs nobaudītais produkts, katra jauna garša tiek ierakstīta mūsu cietajā diskā. Organisms par garšu atceras visu! Bieži piemin bērniības garšu – atsevišķas garšu nianšes mūs pavada visu dzīvi. Tāpat, sajūtot kādu garšu vai tās smaržu, prātā nāk notikumi, situācijas, cilvēki. Arī, apēdot kaut ko īpašu, vēl ilgi mutē saglabājas šā produkta garša.

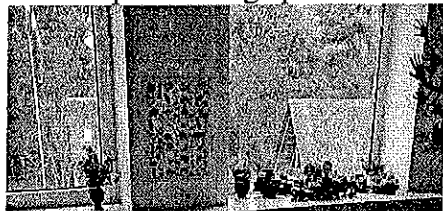
 <http://www.latconsul.lv/preses-relizes-un-publikacijas/paver-garsas-vedekli!-izkop-garsu-un-uzzini-k/>

RUDENS GARŠU laboratorijā

✓ *Visu oktobra mēnesi „Pasaciņā” darbojās Rudens Garšu laboratorija. Ik dienu Pasacēni izgaršoja pašu mazdārziņos izaugušos augļus un dārzeņus. Lielākie darbojās praktiskās kulinārijas nodarbībās un ieguva jaunas garšas pieredzi.*

Piecgadnieku cepto ābolu recepte

Ābolam serdīti vajag izgriezt. Serdes grieza audzinātāja, jo bērni vēl nedrīkst darboties ar nažiem. Nogrieza arī ābolam „vāciņu” – cepurīti. Tur bija vajadzīgs cukurs un kanēlis. Mēs katrs savu ābolu sadūrām ar dakšiņu, tad ar karoti vidiņā iebērām cukuru un kanēlis bija tikai drusiņā jāuzkaisa. Kanēli kaisījām ar pirkstiņiem. Tad uzlikām atpakaļ ābolam vāciņu un likām uz pannas. Inga pannu nesa uz virtuvi un tur

ābolus lika cepeškrāsnī cepties. Gatavus ēdām un tie bija saldi un tur bija salds šķidrums – sīrups. Ja vajadzēja, tad uzkaisījām vēl cukuru. Mēs pacienājām arī citus – vadītāju un Anitu. Teica, ka garšīgi!

Dairas pierakstītais teksts un foto

SPECIĀLISTA SLEJA

✓ *Šajā mācību gadā logopēdijas nodarbības apmeklēja 22 bērni vecumā no 3 gadiem līdz 6 gadiem. Bērnu skaits, kuriem nepieciešama logopēda palīdzība šogad ir pieaudzis. Tas liecina, ka īpaša uzmanība ir jāpievērš bērna runas un valodas attīstībai ne tikai bērnudārzā, bet arī mājās, jo galvenie palīgi bērna runas un valodas attīstībā ir vecāki.*

Valodas attīstība sākas pirms bērna piedzimšanas. Auglis spēj “dzirdēt” jau 6 mēnešu vecumā, tāpēc mātei vajadzētu dziedāt un sarunāties ar savu vēl nepiedzimušo bērnu. Kad bērniņš piedzimst, tas jau atpazīst mātes balsi un dziesmas, kuras viņa mēdza dziedāt. Jaundzimušais grib sazināties un mēģina atdarināt pieaugušā mutes kustības, ja starp viņu un pieaugušo ir ciešs kontakts. Saziņai bez vārdiem ir ļoti liela nozīme valodas attīstībā un emocionālā kontakta veidošanā.

Līdz 2 gadu vecumam bērnu valoda attīstās pa mēnešiem. 2 gadu vecumā bērns runā teikumus, kas sastāv no 2 vārdiem. Jautā: “Kas tas?”, klausās un atdarina.

SPECIĀLISTA SLEJA

3 gadu vecumā bērns runā vienkāršos teikumus, izmantojot 3-4 vārdus. Teikumi ir gramatiski nepareizi, bet tā ir norma! Skaņu izruna ir neprecīza, bet arī tā ir norma. Bērnam jau ir lielāks vārdu krājums. Visintensīvākā vārdu krājuma papildināšanās notiek no 2 līdz 3 gadiem.

3 līdz 4 gadus veciem bērnam ir “kāpēcīša” periods. Tas ir laiks, kad viņš aktīvi jautā un labi apgūst valodu. Veido saliktus teikumus, iekļaujot īpašības vārdus. Runā gramatiski pareizi. Skaņu izruna noformēta pareizi, bet var neizrunāt atsevišķas skaņas - r, ģ, h. Šajā vecumā bērns ir ļoti “plāpīgs”, patīk dzejoliņi ar atskaņām un vārdu virknes, patīk spēlēt ar vārdiem.

Bērniem nav attīstījusies iekšējā valoda, tāpēc viņi skaļi domā. Ja 3-6 gadus veci bērni kaut ko dara, viņi skaļi runā.

No 5 līdz 7 gadu vecumam bērns apgūst valodas un runas pamatiemaņas. Runā lieto sarežģītākus teikumus. 6 gadu vecumā sākas interese par lasīšanu un rakstīšanu.

Vingrinājumi bērna valodas un runas attīstībai

- Sarunāties ar bērnu visu laiku!
- Lasiet stāstiņus, kas piemēroti bērna vecumam. Maziem bērniem jābūt grāmatām ar zīmējumiem, lai viņi redzētu un saprastu.
- Lai vingrinātu muskuļus, kas atrodas mēlē, mutē un lūpās, jāspēlē spēles, kurās bērni taisa grimases un pūš, piemēram, papīra salvetes, burbuļus vai balonus.
- Stāstiet stāstiņus, piemēram, par kaķi, kas sevi nolaiza ar mēlīti kad ēd krējumu, vai arī par lāci, kurš izlaiza medus podu. Bērni atdarina kustības ar muti.
- Lai iemācītu bērnam atšķirt skaņas un vārdus, var spēlēt klausīšanās spēles - ieklausīties, kas ir skaļš, kas ir kluss. Spēlēt spēli “Kurš dzīvnieks saka šādi?”, spēlēt mūzikas instrumentus un dziedāt.
- Lai vingrinātu bērnu izteikties, var izspēlēt pasakas, sadalot pasaku varoņu lomas.
- Ja bērns izrunā kādu skaņu nepareizi, nevajag viņam aizrādīt. Jums jāatkārto teikums vai vārds pareizi. Šādā veidā bērns pakāpeniski sadzirdēs, kā tam vajadzētu skanēt.
- Svarīgi spēlēt tādas spēles, kas vienlaicīgi attīsta gan valodu, gan kustību.

Runāšana un valodas saprašana ir saistīta ar domāšanu. Šīs divas jomas lielā mērā atkarīgas no sākotnējās saskarsmes ar vecākiem. Emocionālais klimats, kurā bērns dzīvo, ir noteicošais faktors viņa valodas attīstībā.

Labākais, ko vecāki var izdarīt savu bērnu labā, ir nodibināt ar viņiem emocionālu kontaktu un daudz sarunāties.

Veiksmīgu kopā darbošanos!

Logopēde Vineta Ragēvičiūsa

„PASACIŅAS” VALODIŅA ☺☺

☺ Robijs /3g.v./ nevar vien izvēlēties mašīnu rotaļām. Audzinātāja iesaka ņemt to uz kuras uzzīmēts Zirnekļcilvēks. Robijs:

- Tas nav nekāds Zirnekļcilvēks! Tas ir Spaidermens!

☺ Ērika ieziež rokas ar krēmu. Mazā Kate /2g.v./ noskatās un pārjautā:

- Tu krēmē rokas?

☺ 6-gadnieku grupā sarunā pasprūk neglīti vārdi. Audzinātāja:

- Tādus vārdus gan skaļi nesakām!

Vainīgie sačukstas:

- Jā, labāk audzinātājai tos klusiņām austiņā pateikt...

„PASACIŅAS” darbiņi novembrī

Apskatāmās tēmas:

- *Vēlu, vēlu rudenī...*
- *Mārtiņ, ver ziemai durvis vaļā!*
- *Es un mana Latvija*
- *Ziema nāk!*

✓ Konference – praktiskais seminārs pedagogiem Vidzemes augstskolā

01.11.no plkst. 9.45-13.45

✓ *Vāru, vāru putriņu, pieci milti katlā...*

- rotaļu brīdis Mārtiņos 08.11.plkst.10.00

✓ *Mans apsveikums Latvijai* – audzēkņu radošo darbu izstāde 2.stāva galerijā
no 14.11.

✓ *Tev mūžam dzīvot, Latvija!*

Kā saulei, kas mirdz debess klajā!

- svinīgs brīdis Latvijas dzimšanas dienā
15.11.plkst.15.45

✓ *Krāsu sapnīši* – mūziķes Ingūnas Lipskes dziesmas bērniem

20.11.plkst.15.15

✓ Pedagoģiskās padomes sēde 27.11.☘

✓ Turpinās akcijas:

- „*Vācam makulatūru!*”
- „*Vācam izlietotās baterijas!*”

SVEICAM ☘☘☘☘☘☘

Es mācos par zaļu zāli

un mācos par koku būt.

Redzi, cik skaisti

Koks rudeni jūt!

/Anna Rancāne/

DZIMŠANAS DIENĀ

ALISI POZŅAKU 11.11.

EGIJU DZĒRVE-TĀLUDU 18.11.

MAIRI ROZENBLATU 30.11

VĀRDA DIENĀ

ĒRIKU 03.11.

ALEKSU 08.11.

MĀRCI 10.11.

MARKUSU 10.11.

RAINERU 11.11.

ELIZABETI 19.11.

KATI 25.11.

KEITU 25.11.

ANDRI 30.11.

„PASACIŅAS” PALDIES ☺☺☺

✓ 4.grupiņas zinātkārie burtu pētnieki un audzinātājas PALDIES saka *Silvijai* par burtu spilventiņu sašūšanu!

✓ 5.grupiņas bērnu PALDIES „rudens garšu laboratorijas” darbības nodrošināšanā:

- *Sendijas vecākiem* par jāņogu ievārījumu
- *Roberta mammītei* par ābolu un bumbieru biezeņiem
- *Reda tētīm* par *super* garšīgiem āboliem
- *Auklītei Valentīnai* par dārzeņu piegādi

PALDIES:

- *Alises māmiņai* par ziediem ziedu kompozīciju veidošanai
- *Dāvja mammītei* par meiteņu smukumlietiņām

✓ 3.grupiņas PALDIES:

- *Robija tētīm* par regulāru ābolu pienesumu!
- *Emīlijas P. mammītei* par sausajiem ziediem kompozīciju darināšanai